

Obsah

1 Úvod	9
1.1 Kdy je věk středu?	9
1.2 Co je to umění?	10
1.3 Kde je Evropa?	11
1.4 Krátkých sedm století	12
1.5 Potřeba kulturních dějin a jejich limity	13
2 Autoři a publikum	17
2.1 Výtvarník	17
2.1.1 Signatury	18
2.1.2 Originalita	19
2.2 Objednavatel a konceptor	20
2.3 Recepte ve středověku	21
3 Společenské funkce	23
3.1 Sociální prostředí	23
3.1.1 Panovnické dvory	23
3.1.2 Šlechta	24
3.1.3 Měšťanstvo	25
3.1.4 Nevzdělaní	25
3.1.5 Církevní instituce	26
3.2 Liturgie	27
3.3 Teologie	28
3.4 Mystika	29
3.5 Zbožnost	30
3.5.1 Východní křesťanství	30
3.5.2 Monastické období	31
3.5.3 Městské období	32
3.6 Didaktické náboženské obsahy	34
3.6.1 Christologie	35
3.6.2 Mariologie	37
3.6.3 Hagiologie	38
3.6.4 Dogmatické náměty	39
3.6.5 Paralelní typologie	39

3.7	Nesamozřejmost křesťanského obrazu a ikonoklasmus	40
4	Formy	43
4.1	Styl a jeho proměny	43
4.1.1	Konvence a inovace	44
4.1.2	Retrospektivní styl	45
4.2	Stavební slohy	45
4.2.1	Románský sloh	46
4.2.2	„Přechodný sloh“	47
4.2.3	Gotický sloh	47
4.3	Povaha figurálního zobrazení	49
4.3.1	Symbol a alegorie	51
4.3.2	Stylizace a realismus	52
4.3.3	Narativní zobrazení	53
4.3.4	Reprezentativní zobrazení	54
4.3.5	Posvátný obraz (<i>Gnadenbild</i>) a ikona	54
4.3.6	Devoční obraz (<i>Andachtsbild</i>)	55
4.4	Ornament	56
5	Techniky	59
5.1	Stavebnictví	59
5.2	Malířství	61
5.2.1	Nástěnné	61
5.2.2	Knižní	62
5.2.3	Deskové	62
5.2.4	Výšivky	64
5.2.5	Sklomalby	65
5.3	Sochařství	65
5.3.1	V kameni	65
5.3.2	Ve dřevě	66
5.3.3	Plastika	67
5.4	Zlatnictví	68
5.5	Kresba	68
5.6	Grafika	69
6	Typy a úlohy	71
6.1	Profánní architektura	71
6.2	Sakrální architektura	71
6.2.1	Románská bazilika	72
6.2.2	Románská rotunda	73
6.2.3	Gotická katedrála	74
6.2.4	Klášter	74
6.2.5	Drobné architektury	75
6.3	Ikonostas a chórová přepážka	76
6.4	Retábl	76
6.4.1	Polyptych	78

6.4.2	Díptych a triptych	78
6.4.3	Samostatné desky	78
6.4.4	Samostatné sochy	79
6.5	Funerální umění	80
6.6	Portréty	81
6.7	Knižní iluminace	81
6.7.1	Typologické a alegorické ilustrace	82
6.7.2	Diagramy	82
6.8	Malovaná okna	83
6.9	Textilie	83
6.10	Relikviáře	84
7	Geografie	87
7.1	Uměleckohistorický region (<i>Kunstlandschaft</i>)	87
7.2	Východ – Západ a střední Evropa	88
7.3	Středomoří – Zaalpí	89
7.4	Centrum – periferie	89
8	Chronologie	91
8.1	Přehra – doba stěhování národů	91
8.2	Doba karolinská a ottonská	91
8.3	Byzantské umění	93
8.4	Románské umění	94
8.4.1	Architektura	94
8.4.2	Vizuální umění	95
8.5	Gotika	96
8.5.1	Začátky a klasické období ve Francii	96
8.5.2	Šíření francouzské gotiky	97
8.5.3	Alternativy a varianty gotiky ve 13. století v Zaalpí	98
8.5.4	Alternativy a varianty gotiky ve 13. století v Itálii	99
8.5.5	Trecento	99
8.5.6	14. století v Zaalpí	101
8.5.7	„Kolem roku 1400“	102
8.6	Pozdní gotika	103
8.6.1	Pozdně gotická architektura	104
8.6.2	Raný nizozemský realismus	105
8.6.3	Pozdně gotické malířství	106
8.6.4	Pozdně gotické sochařství	107
8.6.5	„Kolem roku 1500“	108
9	Chronologie umění v zemích Koruny české	111
9.1	Velká Morava	111
9.2	Předrománské umění v Čechách	112
9.3	Románské umění	113
9.4	Gotika	114
9.4.1	Architektura ve 13. století	115
9.4.2	Malířství a sochařství ve 13. století	115

9.4.3	Vláda Jana Lucemburského	116
9.4.4	Vláda Karla IV. (jako císaře)	118
9.4.5	Vláda Václava IV.	121
9.5	Druhá čtvrtina 15. století	124
9.5.1	Husitství a výtvarné umění	125
9.6	Vláda Ladislava Pohrobka a Jiřího z Poděbrad	126
9.7	Vláda Jagellonců	127
9.7.1	Architektura	127
9.7.2	Sochařství	128
9.7.3	Malířství	129
9.8	Specifika studia Moravy a vedlejších zemí Koruny české	130
9.8.1	Morava	131
9.8.2	Slezsko	131
9.8.3	Lužice	132
10	Bibliografie	133
11	Apendix I.: Ve kterém dnešním státě leží jmenované historické lokality?	143
12	Apendix II.: Kde jsou uložena jmenovaná mobilní díla?	147